

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету іноземної філології та
соціальних комунікацій
доцент _____ О.М. Медвідь
« _____ » _____ 2017р.

Робоча програма навчальної дисципліни
«Конфліктологія»

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____ бакалавр _____

Напрямок підготовки ДЗВ

Форма навчання - денна

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативна

Семестр викла- дання	Загальний обсяг, годин/кредит.	Аудиторні заняття, годин				Самостійна робота студента, годин				Форма контролю ісп. (д/зал.)
		Всього	Лекції	Практичні (семі- нарські)	Лабора- торні	Всього	тому числі			
							ІРС під керівн. виклад ача	Інд. завданн я. вид / обсяг	Самостій не опрацюва ння матеріалу	
4	150/5	48	32	16		102			102	ПМК

Розробник: Панченко Ю.В.

Затверджено на засіданні кафедри ФПІ, протокол № __-від « __ » _____ 2017р.

Суми – 2017р.

МЕТА

1.1 Мета і завдання викладання дисципліни

Система соціальної взаємодії людини, активність та домагання до зайняття значимого місця у соціумі, прагнення до безпеки та комфорту внутрішнього психічного стану людини, домагання влади та панування над собі подібними приводить до виникнення конфліктної взаємодії людей. Жити без конфліктів суспільство не може, але може ними управляти. Тому підготовка спеціаліста вищої кваліфікації вимагає такого рівня, щоб він міг не тільки управляти взаємовідносинами, але і міг бачити, попереджати, а при необхідності і розв'язувати конфлікти. Підготовка спеціаліста до соціальної взаємодії та до управління і розв'язання конфліктів забезпечується у процесі вивчення курсу «Конфліктологія».

Курс передбачає початкове ознайомлення студентів із сутністю, структурою, класифікацією, попередженням та розв'язанням конфліктів.

У конфліктну взаємодію вступають люди, а їх особистісні прояви є необхідною складовою виникнення, розвитку та розв'язання конфліктів. Тому вивчення особистості людини як активного, діяльного елемента набуває суттєвого значення.

Діяльність спеціаліста відбувається у системі соціально-психологічних утворень, а тому такі психічні утворення як темперамент, інтереси, потреби, домагання виступають суттєвими детермінантами конфліктної взаємодії.

Програма курсу складається з 5 тем, що дають можливість ознайомити студентів з предметом, методами, історією розвитку конфліктології, об'єктивними та суб'єктивними детермінантами конфліктів, виникненням, розвитком та можливостями попередження та розв'язання конфліктів, види та теорії конфліктів, поведінка людей у системі можливої конфліктної взаємодії.

Процес формування особистості людини, її соціалізація, різнобічний розвиток особистості, формування морального відношення до світу, до людей і до самої себе відбувається у активній діяльності. Тому важливого значення набуває у процесі роботи над курсом активність кожного студента. Це буде сприяти формуванню свідомого ставлення до себе, інших людей, соціальних утворень та процесів, що відбуваються у них. Знання корпоративних конфліктів складуть підґрунтя спроможності управління процесами що відбуваються як у самій особистості, так і у соціальних об'єднаннях.

Курс “ Конфліктологія ” буде сприяти підвищенню рівня гуманітарної освіти та культури спеціаліста, формуванню готовності до діяльності у системі соціальних об'єднань.

Курс “Конфліктологія” дає можливість на узагальненому рівні сформуванню системи знань про соціально-психологічні особливості взаємодії людей у різних соціальних об'єднаннях, про закономірності, механізми, етапи розвитку конфліктної взаємодії як на рівні однієї особистості, так і на рівні міждержавних відносин, про вплив на виникнення конфліктів психологічних особливостей людини та факторів макросоціального

характеру. Цей курс забезпечить формування знань про особливості взаємодії людей та управління нею у різних соціальних умовах. Майбутній спеціаліст має оволодіти знаннями можливостей управління компетентністю співробітників з метою попередження конфліктів, знаннями діагностики та розв'язання конфлікту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Конфліктологія» студенти мають **знати:**

- сутність і складову конфлікту;
- типологію конфлікту;
- причини виникнення і розвитку конфлікту як невід'ємного атрибуту сьогодення;
- можливості управління конфліктами;
- можливості і методи розв'язання конфліктів.

Уміти:

- проводити аналіз конфлікту з позицій сучасної конфліктології;
- попереджати і конструктивно розв'язувати конфлікти в основних сферах життєдіяльності людини (у трудовому колективі, сім'ї, міжетнічних і соціально-політичній сферах) тощо;
- підтримувати такий рівень конфліктності, який буде сприяти розвитку організації.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Конфліктологія» є комплексною, що містить положення з різних галузей знань – філософії, соціології, права, психології, психології управління, теорії організації та ін.

ПРОГРАМА

Вступ. Мета, зміст, методи навчання, регламент курсу. Прикладний характер знань та умінь, передбачених для отримання студентами.

Тема 1. Конфліктологія як наука, її предмет та завдання

- предмет і завдання конфліктології;
- напрямки розвитку конфліктології;
- методи конфліктології :
- історія конфліктології.

Література [1,2,3,4]

Тема 2. Аналіз та дослідження конфліктів

- суб'єктивні та об'єктивні фактори конфліктів;
- структура конфлікту;
- типові особливості суб'єктів конфлікту;
- класифікація конфліктів;
- динаміка конфліктів.

Література [1,2,3,6]

Тема 3. Конфлікти та особистість

- особистісні особливості виникнення конфліктів;
- загальна характеристика внутрішньоособистісного конфлікту;
- інтерпретація внутрішньоособистісного конфлікту у різних теоріях (З.Фрейд, К.Хорні, Л.Фестінгер);
- класифікація внутрішньоособистісних конфліктів;
- стилі поведінки людини у конфлікті.

Література [1,2,3,4,5]

Тема 4. Конфлікти у різних сферах взаємодії людей

- об'єктивність міжособистісних конфліктів;
- класифікація міжособистісних конфліктів;
- міждержавні конфлікти. Війна:
- способи розв'язання збройних конфліктів. Підтримання миру:
- сутність та типологія міжгрупових конфліктів;
- динаміка конфлікту.

Література [1,2,3,4,7]

Тема 5. Шляхи та методи профілактики та розв'язання конфліктів

- підходи та напрямки профілактики конфліктів;
- управління конфліктами;
- переговори як універсальний метод розв'язання конфліктів;
- правила безконфліктної поведінки.

Література [1,2, 3,4, 5,6]

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ КУРСУ

Т е м а	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні (семінарські) заняття, годин	Лаборато рні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (у тому числі ІРС), годин	Індиві д. завдан ня, годин
<i>Семестр __ (6)</i>						
<i>1-й модульний цикл дисципліни «Конфліктологія»</i>						
Тема 1. “ Конфліктологія як наука, її предмет та завдання ”	<i>10</i>	<i>8</i>	<i>4</i>		<i>8</i>	
Тема 2. “ Аналіз та дослідження конфліктів ”	<i>10</i>	<i>6</i>	<i>4</i>		<i>8</i>	
Тема 3. «Конфлікти та особистість»	<i>10</i>	<i>6</i>	<i>4</i>		<i>6</i>	<i>2</i>
Тема 4. «Конфлікти у різних сферах взаємодії людей»	<i>10</i>	<i>6</i>	<i>2</i>		<i>8</i>	
Тема 5. «Шляхи та методи профілактики та розв’язання конфліктів»	<i>8</i>	<i>6</i>	<i>2</i>		<i>6</i>	<i>2</i>
<i>Контрольний захід за модульний цикл: тестовий контроль</i>						
Всього по модульному циклу	<i>48</i>	<i>32</i>	<i>16</i>		<i>98</i>	<i>4</i>

2.2 Практичні заняття

Тема 1. Конфліктологія як наука, її предмет та завдання – 4 години

- історія конфліктології 0,6
- предмет і завдання конфліктології 0,6
- напрямки розвитку конфліктології 0,4
- методи конфліктології 0,4

Література [1,2,3,4]

Тема 2. Аналіз та дослідження конфліктів - 4 години

- суб’єктивні фактори конфліктів 0,3
- макросоціальна детермінація конфліктів 0,3
- взаємодія факторів при виникненні конфліктів 0,3
- структура конфлікту 0,3
- типові особливості суб’єктів конфлікту 0,2
- класифікація конфліктів 0,6
- динаміка конфліктів

Література [1,2,3,4]

Тема 3. Конфлікти та особистість – 4 години

- детермінація поведінки людини у конфлікті 0,3

- природжені та набуті особливості психіки людини і їх вплив на поведінку у конфлікті 0,4
- загальна характеристика внутрішньоособистісного конфлікту 0,3
- інтерпретація внутрішньо особистісного конфлікту у різних теоріях (З.Фрейд, К. Хорні, Л.Фестінгер) 0,3
- класифікація внутрішньоособистісних конфліктів 0,3
- стилі поведінки людини у конфлікті 0,4

Література [1,2,3,4,5]

Тема 4. Конфлікти у різних сферах взаємодії людей – 2 години

- об'єктивність міжособистісних конфліктів 0,5
- класифікація міжособистісних конфліктів 0,3
- міждержавні конфлікти. Війна 0,4
- способи розв'язання збройних конфліктів. Підтримання миру 0,4
- динаміка конфлікту

Література [1,2,3,4,7]

Тема 5. Шляхи та методи профілактики та розв'язання конфліктів – 2 год.

- підходи та напрямки профілактики конфліктів 0,2
- управління компетенцією персоналу 0,3
- управління поведінкою персоналу 0,3
- діагностика конфлікту 0,3
- управління конфліктами 0,3
- переговори як універсальний метод розв'язання конфліктів 0,3
- правила безконфліктної поведінки 0,3

Література [1,2, 3,4, 5,6]

ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 3. Конфлікти та особистість.

- природа темпераменту;
- вплив типу темпераменту на поведінку людини у конфлікті;
- визначення стилю поведінки людини у конфлікті

Література [1,2,3,4,5]

Тема 5. Загальні шляхи та методи профілактики та розв'язання конфліктів

- труднощі профілактики конфліктів;
- ділова етика і попередження конфліктів;
- значення культури у попередженні конфліктів

Література [1,2,3,4,5,6]

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладення теоретичного матеріалу з використанням опорного мультимедіа-конспекту; постановка проблемних питань, застосування міні-дискусії, виконання пошукових і творчих завдань із використанням теоретичного матеріалу; робота малих творчих груп; самостійний пошук необхідної довідкової інформації у різноманітних електронних ресурсах; консультації викладача.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль навчальної роботи студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою (регламент додається).

ЛІТЕРАТУРА

А. Основна навчальна література

№п/п	Назва навчальної літератури	Вид	Наявність, примірників
Навчальна література			
1	Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфліктологія. – Харків: Ун-т внутр. дел, 1997. – 356с.	посібник	1
2	Громова О.Н. Конфліктологія. – М.: Экмос, 2001. – 320 с.	курс лекцій	1
3	Пірен М.І. Конфліктологія. – К.: МАУП, 2007. – 360с.	підручник	1

Б. Додаткова література

№ п/п	Назва навчальної літератури	Вид	Наявність, примірників
4	Скібіцька Л.І. Конфліктологія. – К.: ЦУЛ, 2007. – 384с.	посібник	1
5	Гришина Н.В. Психологія конфлікта –СПб.: Питер,2004.– 464с.	монограф.	1
6	Ішмуратов А.Т. Конфлікт і згода. – К.: Наукова думка, 1996. – 192с.	посібник	1
7	Бабосов Е.М. Конфліктологія – М.: Тетра Системс, 2001.-464 с.	посібник	1

Розробник програми _____

Панченко Ю.В.

Завідувач кафедри ФПІСТ _____

Світайло Н.Д.

**РЕГЛАМЕНТ
МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Конфліктологія**

1. **Структура навчальної дисципліни:** загальний обсяг 150 год. (5 кредити); лк. - 32 год.; практичних 16 год.; СРС – 102; ІРС- 6; в т. ч. під керівництвом викладача – 4 год.
2. **Організація навчального процесу:** семестрів викладання -1; модульних циклів- 1.
3. **Шкала оцінювання з навчальної дисципліни:** R = 100 балів.
4. **Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:**
 - а) робота на аудиторних заняттях: 32 год. × 1,5 бал = 48 балів;
 - б) робота на практичних заняттях: 16 год. × 2 бали = 32 балів;Оцінювання здійснюється за рейтинговою технологією.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: перескладання незадовільних оцінок з модульних контролів здійснюється не пізніше двох тижнів наступного модульного циклу, як правило, одноразово; при виконанні всіх запланованих видів навчальної роботи і незадовільній підсумковій оцінці з модульного циклу рейтингові бали студентів нараховуються; при позитивній оцінці за модульний цикл і виконанні всіх запланованих видів навчальної роботи підвищення рейтингового балу шляхом перескладання будь-якої складової навчальної роботи не здійснюється.

5. Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента та умови допуску (недопуску) студента до підсумкового контролю:

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою оцінювання та європейською шкалою оцінювання ECTS відповідно до накопичених рейтингових балів визначається із таких співвідношень:

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
		диференційований залік
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

При отриманні підсумкової семестрової оцінки за накопиченими рейтинговими балами поточного контролю “FX” студент має право на дворазову спробу отримання позитивної оцінки на заході підсумкового семестрового контролю (перше перескладання викладачеві, друге – комісії).

При отриманні підсумкової семестрової оцінки за накопиченими рейтинговими балами поточного контролю “F” студент не допускається до заходу підсумкового семестрового контролю, вважається таким, що має академічну заборгованість з навчальної дисципліни, і представляється деканатом до відрахування (крім випадків продовження деканатом ліквідації академічної заборгованості за наявності документально підтверджених поважних причин неуспішності студента).

Провідний викладач
навчальної дисципліни _____
(підпис)

Завідувач кафедри _____ Світайло Н.Д.
(підпис)

“ _____ ” _____ 2017 р.